

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedeljo in praznike. — Inserati do 30 petič à Din 2.—, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. «Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravištvo: Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Današnja seja Narodne skupščine

Zopet prepričanje glede zapisnika. — Nettunske konvencije so res predložene Narodni skupščini. — Beograjske konvencije še niso sankcionirane.

— Beograd, 19. junija. Današnja seja Narodne skupščine se je pričela šele ob 10. Do polne se je zopet vršila burna debata o zapisniku in o kršitvi poslovnika. Pozornost vseh političnih krogov je vzbudila ugotovitev g. Pribičevića, da tako zbrane beograjske konvencije še niso sankcionirane in da bo morala Narodna skupščina o njih ponovno razpravljati.

Po prečitani zapisnika je zahteval besedo radikali Milutinović, ki je v svojem govoru napadel opozicijo, češ, da ovira skupščinsko delo. V temperamentnem govoru mu je odgovoril zemljoradnik Novica Saulić, ki je naglasil, da vladna večina že s svojo odsotnostjo ovira delovanje skupščine, v ostalem pa se vlada in njena večina nimata vzroka pritoževati nad opozicijo, ker nista pripravili za Narodno skupščino nikakega gradiva in vzdržuje razprave zgolj opozicija s svojimi nujnimi predlogi.

Posl. dr. Drlić je zahteval, naj se v zapisniku ugotovi, da je predsednik dr. Hrasnica odklonil besedo posl. Puciju in Pribičeviću. Nato se je razvila obširna debata o kršenju poslovnika, v katero so posegli poslanci Košutić, Kobasica, Pavle Radić, dr. Krajač in Pribičević. Med vladno večino in opozicijo je prišlo ponovno do hudega prepiranja.

Nato je povzel besedo posl. Pribičević, ki je ugotovil, da je predsednik kršil čl. 31. poslovnika, ki določa, da more vlada vlagati zakonske predloge samo s kraljevim ukazom. Zakonski predlogi se dostavljajo skupščinskemu predsedstvu skupno s kraljevim ukazom. Te dni so vsi vladni listi poročali, da je vlada predložila Narodni skupščini v ratifikacijo nettunske konvencije. Predsednik Narodne skupščine pa še do danes o tem skupščini ni obvestil.

Pogajanja med vlado in opozicijo razbita

Energičen odpor KDK proti nettunskim konvencijam — Vlada se boji, da konvencij pred parlamentarnimi počitnicami ne bo spravila pod streho.

— Beograd, 19. junija. Včeraj popoldne se je vršila kratka seja šefov parlamentarnih skupin, na kateri so vladne stranke odgovorile na zahteve opozicije glede eventualne premije za Narodni skupščini. V imenu vlade je prečital odgovor Ljuba Davidovića. Vlada je pripravljena odgoditi sprejembo skupščinskega poslovnika, izvoliti predsednika Narodne skupščine v sporazumu z opozicijo ter sprejeti nekatere nujne predloge KDK, zahteva pa zato, da glasuje opozicija za nettunske konvencije in za londonsko posojilo. V imenu KDK je Stepan Radić takoj nato izjavil, da opozicija na take zahteve ne more pristati in da bodo morali poslanci opozicije mrtve nesti iz skupščine, predno bo opozicija pristala na to, da se sprejmejo nettunske konvencije. Pogajanja so se vsled tega razbila in pričakovati je le še poostrejši odnos med vlado in opozicijo.

Demokratski klub je imel danes dopol-

Stepan Radić o nettunskih konvencijah

Konvencije pomenijo novo kapitulacijo pred Italijo. — Opozicija bo dobro premislila razloge, ki jih navede vlada za ratifikacijo.

— Beograd, 19. junija. G. Stepan Radić je danes sprejel novinarje v svojem klubu ter jim podal sledečo izjavo:

Na sobotnem sestanku šefov parlamentarnih skupin sem zastopnikom vladne večine obrazložil, da nam je zunanji minister dr. Marinković, ko smo ga posetili skupno z g. Pribičevićem in Joco Jovanovićem izjavil, da nettunske konvencije niso nujne in da se ne smejo izločiti iz celotnega kompleksa vprašanj, tičečih se naših odnosov do Italije. Naglašal je, da nettunske konvencije ne smejo biti začetek, marveč konec razgovorov in pogajanj z Italijo. Sprejem nettunskih konvencij mora biti zunanji znak obnove odnosov vzpostavitev normalnih odnosov med nami in Italijo. Dr. Marinković nam je pri tej priliki povdarjal, da je Mussolini sprejel naš glavni pogoj, to je načelo: Balkan balkanskim narodom, mi pa da smo pristali na pogoj Italije, da na Balkanu ne sme biti jugoslovenske hegemonije.

Med tem časom pa se je vse spremenilo in vse kaže, da gre za novo kapitulacijo pred Italijo. Ratifikacija nettunskih konvencij je očitno eden glavnih pogojev za posojilo. Če je stvar takšna, potem nismo več suverena država. Proti taki politiki so dopuščena vsa sredstva parlamentarne borbe. Dr. Marinković bi bil moral priti na sejo šefov parlamentarnih skupin in nam vse to točno pojasniti. Predvsem bi moral povedati, kakšni razlogi so dovedli do tega, da je sedaj spremenil svoje stališče. Znano je, da je bil v času, ko je bil še v opoziciji, vnet pristaša zunanjekega odbora in da temu tudi nihče drugi ni nasprotoval.

dne kratko sejo, na kateri je g. Ljuba Davidović poročal o poteku pogajanj z opozicijo. V svojem referatu je izrazil nado, da se bodo pogajanja obnovila in da bo vendarle prišlo do sporazuma. Takoj po seji je odšel g. Davidović na dvor, kjer je bil sprejet v avdienco. V vladnih krogih je opažati veliko vznemirjenje in že včeraj se je naglašalo, da ni računati s tem, da bi bile nettunske konvencije sprejete pred parlamentarnimi počitnicami, če opozicija ne bo popustila. V opozicijskih krogih pa naglašajo, da mora vlada javnosti najprej natočiti čistega vina in pojasniti vzroke, zakaj se ji sedaj z ratifikacijo nettunskih konvencij tako zelo mudi. Zlasti pa zahteva opozicija garancije, da tvorijo nettunske konvencije konec neprestanih koncesij Italiji in da pomenijo prehod k normalnim odnosom med Italijo in Jugoslavijo. Dokler te garancije nima, ne bo pristala na njih sprejem.

POGAJANJA ZA SESTAVO NEMŠKE VLADE

— Berlin 19. junija. Pogajanja za sestavo nove vlade danes niso napredovala. — Glavno oviro tvori 22 frakcij, ki se poveč podrobno posvetujejo o posameznih področjih in zahtevajo raznih frakcij. Upajo, da bo vlada sestavljena v sredo ali četrtek.

SENZACIONALNA ARETACIJA NA DUNAJU

— Dunaj, 19. junija. Na zahtevo državnega pravdnika je bil aretiran in izročen delavski sindikat 43letni generalni ravnatelj madžarske delniške družbe za žranci promet v Budimpešti Rudolf Szegő. Obtožen je ponarejanja listin in drugih zločinov.

POTRES TUDI V AMERIKI

— Mehico City, 19. junija. Ponovni potresni sunki v Plum in Oaxaki so povzročili veliko škodo. Bilo je tudi nekaj človeških žrtev. Potres je mestu popolnoma izmenadal in med publiko v gledališčih in kinematografih je zavladala velika panika. Potres je spremljal silen ciklon, ki je posebno poškodoval obrežne kraje.

Zopet razkrinkana klerikalna dvočnost

«Avtonomist» dr. Korošca je hujski centralist kakor radikali. — Beograd in Zagreb naj se izločita iz dosedanjih oblasti, Ljubljana pa naj na zahtevo dr. Korošca ostane še nadalje objekt klerikalnega izkoriščanja.

— Zagreb, 19. junija. Včeraj je semkaj dospel eden ožjih prijateljev Velje Vukičevića in radikalni poslanec Sreten Sretenović. Sestal se je s predsednikom Trgovske zbornice Arkom, s katerim se je razgovarjal o resolucijah, ki so bile sprejete na znani zagrebški konferenci gospodarskih krogov. Posejti je tudi župana Heinzla, s katerim je razpravljal o izločitvi Zagreba iz oblastne samouprave. Posl. Sretenović je izjavil županu Heinzlu, da vlada tega vprašanja ni mogla doslej rešiti iz raznih vzrokov. Pred vsem je bila vlada zadnje mesece preobložena z ureditvijo razmer v radikalni stranki in z borbo v parlamentu. Ureditelj teh perečih zadev pa je oviral tudi notranji minister dr. Korošec, ki je govoril, da bi potem tudi Ljubljana zahtevala izločitev iz oblastne samouprave in bi ne videl rad, da bi prišlo do tega. Posl. Sretenović je izjavil, da bo Zagreb izločen iz oblastne samouprave, ker je to predsednik vlade obljubil. Na dnevnem red pride to vprašanje še pred odgoditvijo skupščinskih sej. Ob 9. zvečer jeni posl. Sretenović odpotoval nazaj v Beograd.

Iz tega je torej razvidno, da je bil dr. Korošec za izločitev Zagreba in Beograda iz oblastnih samouprav pod

pogojem, da bi isto ne obveljalo tudi za Ljubljano. Gre za mesta, ki igrajo v našem kulturnem, gospodarskem in političnem življenju izjemno vlogo, ker so središča vsega življenja in morajo opravljati z lastnimi sredstvi delo, ki koristi vsemu ljudstvu. Dr. Korošev odpor proti izločitvi Ljubljane iz oblastne samouprave in proti razširjenju ljubljanske občinske samouprave v dokaz, kako dobro se zaveda, da nosi Ljubljana večino oblastnih bremen. Vse davščine, ki jih je uvedla klerikalna večina v ljubljanski občinski skupščini, obremenjujejo predvsem mestno prebivalstvo, ki ne dobiva od njih nobenega povračila. Čeprav mora nositi velika bremena iz lastnih sredstev razen tega še za splošno koristne ustanove, ki služijo tudi v prid podeželskemu prebivalstvu.

Ker Ljubljana ni klerikalna, jo hoče dr. Korošec še nadalje ohraniti kot objekt izkoriščanja od strani oblastnega odbora za klerikalne volilce na deželi. In dr. Korošec je bil v prejš. parlamentni dobi celo poslanec mesta Ljubljane! Kako skrbi dr. Korošec za interese Ljubljane, naj si ljubljanski volilci dobro zapomnijo, ko jih bodo klerikalci zopet lovili s frazami, da se mora Ljubljana kot slovenska prestolnica nemoteno razvijati!

Nobilov položaj vedno obupnejši

Radi tajanja ledu ogroža preostanek Nobilove posadke voda. Ostali del posadke smatrajo za popolnoma izgubljen. — Pomoč bo prišla bržkone prepozno.

— Oslo, 19. junija. Tukajšnja radiopostaja je danes dopoldne z nova prestregla Nobilove klice, v katerih prosijo nujne pomoči. V kratkih pretrganih brzojavah poročajo, da je položaj njegove posadke skrajno obupen. Ledena gora, na kateri se je Nobile utaboril s svojo posadko, je začela radi toplejšega vremena naglo razpadati. Nobile se boji, da ga bo že v par dneh zajela voda. S tem bi postal njegov položaj brezupen, ker nima niti čolnov, niti dovolj živil, da bi mogel dlje časa vzdržati.

V drugi brzojavki poročajo, da je opazil v daljavi dva aeroplana, ki pripadajo očitno reševalni ekspediciji. Letalci pa Nobilove posadke niso opazili.

Ruski rušilec ledu »Krasin« naglo prodira proti severu in doseže v kratkem otok Nade. Tukajšnji strokovnjaki pa zelo dvomijo, da bi dospel pomoč še pravočasno.

O zrakoplovu »Italia« in o ostalih članih ekspedicije, ki jih je vihar z zrakoplovom odnesel neznanu kam, še vedno ni nobenega sledu. Prav tako ni nikakih vesti o tričlanski izvidnici, ki jo je poslal general Nobile proti jugu. Ta del posadke se smatra za izgubljenega in se bo bržkone tudi rešilna ekspedicija omejila le še na to, da reši generala Nobila in preostali del njegove posadke.

— Kingsbay, 19. junija. Nobile pošilja nove klice »SOS« in sporoča obnemem, da je zašel s svojo skupino v strašen vihar, ki mu je uničil bivališče. Ledena gora, na kateri plove, vedno bolj razpada.

Ultimat delavcev grški vladi

Delavski sindikati so izdelali skupen ultimat, ki ga bodo jutri izročili vladi. — Stavkajočemu delavstvu se pridružijo tudi državni uradniki. — Vlada pripravlja energične protitukrepe.

— Atene, 19. junija. Po večerajšnjih zborovanjih delavskih sindikatov, ki so se vršila po vsej Grčiji, so bile odposlane tobačnim delavcem v Makedoniji brzojavke, v katerih izražajo grški delavci makedonskim tovarišem simpatije. Obenem je bila sklenjena splošna stavka in so bili izvoljeni izstavniki odbori, ki odpošljejo jutri svoje izvršilne organe v Atene. Stavkovenmu gibanju so se priključili tudi železničarji. Notranji minister je skupno s orožniškimi poveljstvi, policijskimi prefekti in vojaškimi oblastmi izdelal načrt za vzdrževanje miru in reda v Grčiji. Državni uradniki zahtevajo zopet zvišanje prejemkov in se pogajajo z delavskimi sindikati, da bi se priključili stavki. Železničarji deloma že stavkajo. V tobačnih središčih Makedonije in Tracije vlada kljub stavki popoln mir. Dosedaj ni prišlo nikjer do pogajanj med stavkajočimi in delodajalci. Železničarji v Patrasu so se priključili stavki. Delavci v pekarskih obratih in mlinarski industriji zahtevajo 50% zvišanje mezd. Delavski sindikati so se zedinili na skupen ultimat, ki ga namestijo jutri izročiti vladi. — Od sprejema teh zahtev je odvisno, ali bo proglašena generalna stavka ali ne. Vse priprave za generalno stavko so že končane. Situacija je zelo napeta.

— Atene, 19. junija. Stavka tobačnih delavcev se je razširila na vso Grčijo. Delavski sindikati so imeli včeraj posvetovanje, na katerem so sklepali o zahtevah, ki jih bo posebna deputacija danes izročila vladi. Spopadi med policijo in stavkajočimi se še vedno nadaljujejo. Po uradnih ugotovitvah je bilo v Drami pri pouličnih bojih 30 mrtvih in nad 100 ranjenih.

Mednarodna trgovina z orožjem

— London, 18. junija. g. V spodnji zbornici je bilo stavljeno vprašanje glede ratifikacije konvencij o trgovini z orožjem. S posebnim ozirom na monostrsko afero. Državni podtajnik zunanega ministrstva je izjavil, da si vlada stalno prizadeva, da bi dosegla istočasno ratifikacijo teh konvencij po vseh državah ter upa, da bo ta namen v najkrajšem času tudi dosegla.

Lep uspeh KDK

— Ogulin, 19. junija. V nedeljo so se tu vršile občinske volitve. KDK je dobila 12 mandatov in sicer HSS 8, SDS pa s pristaši dr. Grbe 4, vse ostale stranke pa so dobile istotako 12 mandatov in sicer pravaši 9, Vukičevićevi radikali 2, Davidovičevi demokrati pa 1 mandat. Ker je na ta način razmerje moči razdeljeno na polovico, je malo verjetno, da bi bil novoizvoljeni občinski svet delazmožen. Najbrž pride do ponovnih volitev, ker so bile pri dopolnilnih volitvah v vasi Jasenka ugotovljene neke nepravilnosti.

NEURJE V ITALIJI

— Rim, 19. junija. Po vsej Italiji je temperatura zadnja dva dneva občutno padla. Ponekod so divjale nevihte s točo in povzročile veliko škodo v okolici Brescie in Piacente. Tudi v jadranskih italijanskih kopalniških vladah slabo vreme.

SMRTNA LETALSKA NESREČA

— Rim, 19. junija. Na letališču v Cento celce se je pripetila težka letalska nesreča, katere žrtev je postal znani italijanski pilot Garavaglia. Njegovo letalo je treščilo iz višine 100 metrov na zemljo in se je popolnoma razbilo. Garavaglia so potegnili mrtvega izpod ruševin. Njegov spremljevalec major Cutry se je rešil s padalom.

Iz policijske kronike

V Tivoliju se je danes zjutraj smukal okoli gugalnice delavec Lojze. Bil je že del časa brez posla in baš je razmišljal, kje bi se dalo kaj zaslužiti ali eventualno »suniti«, ko ga je nenadoma nekdo pobaral: »No Lojzek, kaj pa ti tukaj?« Lojze je malce prebledel, nato pa je pomnožno odvrnil: »Ah nič! Dela iščem!« — »No, pa pojdi z menoj!« je dejal oni drugi in povabil Lojza na kriminalni urad. Tam so namreč imeli zabeleženo, da je Lojze koncem maja delal v Megojnici pri Celju in izmaknil delavcu Rudolfu Goršku več komadov perila. Potem se je klatil po raznih krajih Slovenije in prijel se ga je še marsikaj. Sedaj je dobil Lojze delo, kajti žagal bo drva na sodišču, kar mu, kakor se zdi precej prija, kajti doslej je bil tam že sedemkrat in sicer vedno zato, ker ni znal razlikovati svoje od tuje lastnine.

Snoči je stopil v trafiko na Krekovem trgu v pokojeni sodni oficijal Valentin Vondra in kupil nekaj smok in cigaret. Ko je spravil tobak v žep, je pozabil na svojo denarnico. Ko se je čez nekaj časa vrnil, o denarnici ni bilo duha ne sluha. Prodajalka je izpovedala, da je takoj za njim stopil v trafiko neki delavec in videč denarnico, je izjavil, da je njegova in jo odnesel. G. Vondra trpi 300 Din škode, poleg tega je bila pa denarnica drag spomin.

Kolesarji so včasih zelo neprevidni in brezobzirni. Tako je tudi včeraj na Grubarjevem nabrežju vozil in podrl neki kolesar 63letno staro Heleno Anžlohar. Pri padcu je zadobila starka težke notranje poškodbe.

Drzna tatvina e bila izvršena te dni v Rožni dolini. V stanovanje Petra Červana se je splazil brezposelni delavec Ivan Klemen in odnesel 5000 Din, nekaj perila in več drugih predmetov, vse skupaj v vrednosti 225 Din. Ze drugega dne pa je našel Červan pred svojo sobo 3700 Din, katere je tat najbrž izgubil, ali se je pa skesal in jih prinesel nazaj. Ze popreje pa je Klemen odnesel Červanu razno obleko in vrednosti 220 Din. Čeprav trpi okoli 1800 Din škode.

Iz umornolnice pri Ljubljani je pobegnil Alojzij Bevc, rojen 1887 v Gorjanah pri

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 0—22.92, Berlin 0—13.585, Budimpešta 9.90—9.93 (9.915), Bruselj 0—7.9375, Dunaj 7.9855—8.0155 (8.0005), Curih 1093.5—1096.5 (1095), London 277—277.8 (277.4), Newyork 56.72—56.92 (56.82), Pariz 0—223.4, Praga 168.1—168.9 (168.5), Trst 297.5—299.75 (298.75), Stockholm 1524—1528 (1526).

Effekt: Investicijsko 92 den., Vojna škoda 454.5 den., Celjska 158 den., Ljubljanska kreditna 128 den., Kreditni zavod 165—175, Večve 105 den., Kranjska industrijska 305 den., Ruše 280—300, Stavbna 56 den., Sešir 105 den.

Lesni trg: Tendence nespremenjena. Za ključeni so bili 3 vagoni tramov, po noti kupca, fco. vag. nakl. post. po 250.

Deželni pridejki: Tedenca nespremenjena. Cene so nekoliko popustile. Zaključkov ni bilo.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: Dunaj 800.05, Berlin 13.585, London 277.40, Milan 298.75, Newyork 56.82, Pariz 223.40, Praga 168.50, Curih 10.95.

Effekt: Vojna škoda 454.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Beograd 9.132, London 25.315, Newyork 518.7, Pariz 20.38, Milan 27.27, Berlin 123.98, Praga 15.38, Dunaj 73.02.

Edgar Wallace:

TRIJE PRAVIČNIKI

ROMAN.

»Kako ste mogli vedeti?« je zagodnjel Newton, ko se je vrnil v sobo in zaloputnil vrata za seboj.

»Kadar je vohunstvo po sredi, imam zanesljiv instinkt,« je rekel tujec in takoj nadaljeval: »Prišel sem, da obiščem Mis Mirabelo Leicestrovno.«

Newton je pomežiknil.

»Tako, tako! Zato ste prišli?« je vprašal tiho. »Mis Leicestrovne ni v tej hiši. Odšla je pred četrt ure.«

»Nisem videl, da bi bila odšla iz hiše.«

»Ne; to se ujema. Odšla je skozi gospodarsko poslopje. Moja — e — hotel je reči »sestra«, pa se je premislil — moja mlada prijateljica...«

»Aha, brdka Hana Smithova?« je pripomnil tujec. »Ne?«

Newtonov obraz je zalila kri. Blizal se je meji, ko je hladnokrvnost, ki je tvorila devet desetih njegovih moraličnih vrlin, pretila, da ga zapusti.

»Kdo ste prav za prav?«

Tujec si je iz nepojasnjenega razloga omočil ustnice s koncem jezika. Početje, ki je na vsakogar vplivalo nenavadno vznemirljivo.

»Moje ime Leon Gonzalez,« je odgovoril preprosto.

Nehote je Monty stopil nekaj korakov nazaj. Seveda! Zdal se je mahoma spomnil; vsa barva mu je izginila z lic, ki so popolnoma posnela. Z naporom se je prisilil k smehljaju.

»Torej eden proslulih štirih pravičnikov?« Kako izredno redki ptički ste vi! Spominjam se, da sem se pred petnajstimi leti skoro stresel na smrt, samo da sem začel vaše ime. Saj vi ste tisti, ki se vedno pojavite, da kaznujete, kadar zakon odpove Ne?

»Prihranite si to za svoje memoare!« je rekel Leon kratko. »V tem trenutku nikakor nisem voljan dati avtobiografske podatke.«

Toda Newton ni molčal.

»Poznam moža...,« govoril je zelo premišljeno, »z nekim mirnim povdram, ... ki vam bo nekega dne prizadel še velike nepravice. Mr. Leon Gonzalez! Mož, ki nikdar ne pozabi vključiti vas v svoje molitve. Seveda vam ne bom povedal, kdo je.«

»Tudi ni treba. Vse besede merijo na občudovanja vrednega Oberzohna. Ali nisem ubil njegovega brata...? Da, mislim, da sem bil v pravu. Bil je mož s koničasto glavo in čudno naprej štrlečimi čeljustmi. Interesanten slučaj. Hotel sem si zabeležiti njegove mere, a se mi je precej mudilo.«

Govoril je skoro tako, kakor bi hotel prositi oprostjenja.

»Ali midva se oddaljujeva od predmeta našega pogovora, Mr. Newton. Rekli ste, da je mlada dama zapustila hišo skozi stransko poslopje. In vi ste bili baš na tem, da poveste, da je bila v spremstvu one dame..., ne vem, kako jo imenujete. Zakaj je odšla po tej nenavadni poti?«

Leon Gonzalez je imel instinkt ne samo za vohunstvo. Imel je instinkt za resnico. In je takoj pogodil dvoje. Prvič, da se Newton ni lagal, ko je rekel, da je deklica ostavila hišo, in drugič, da je moral biti za njeno hitro odstranitev zelo važen, če tudi ne baš zlonosen razlog.

»Kam je odšla?«

»Domov,« je Newton odgovoril lakonično. »Kam drugam bi naj bila šla?«

»Prišla je semkaj na večerjo?... Da tu prenoči?«

»Čujte, Gonzalez,« ga je Monty Newton besno prekinil. »Vi in vaša tola ste bili pred dvajsetimi leti vsega občudovanja vredni ljudje. Toda od takrat se je mnogo pripetilo... In mi nič več ne trepetamo pri sami omembi imena štirih pravičnikov! Nisem dete!... Zaponnite si to! In če vas po bliže opazujem, vidim, da niste tako strašni. Če se izvolite pritožiti na policijo...«

»Meadows je zunaj. Pregovoril sem ga, da je mene pustil naprej,« je pripomnil Leon.

Newton se je ustrašil.

»Zunaj?« Glas mu je zvenel nejeverno.

V dveh korakih je bil pri oknu in je potegnil oboknico kvišku. Na drugi strani ceste na robu pločnika je stal mož, ki je kazal veliko zanimanje za žleb. Monty ga je takoj prepoznal.

»Lepo! Pripeljte ga noter!«

»Kam je odšla mlada dama? To je vse, kar bi želel vedeti.«

»Saj sem vam že povedal. Domov.«

Leon je stopil k vratom in je Meadowsa pozval k sebi. Tiho sta govorila in potem je Meadows vstopil. Hišni gospodar ga je pozdravil s prisiljenim poklonom.

»To je ideja, Meadows!... Mi pošljete na vrat tička, da bi me zaslišal.«

»Tiček je prišel povsem iz lastnega nagiba,« je mrzlo odgovoril Meadows.

»Če menite s tem Mr. Gonzalez,« Nisam pravice, komurkoli braniti, da vas zasliši. Kje je mlada dama?«

»Se enkrat ponavljam, da je odšla domov. Če mi ne verjamete, preiščite hišo, vi ali pa vi, Mr. Gonzalez!«

To pot ni glumil. Leon je bil tega sigurn. Obrnil se je na detektiva.

»Jaz za svojo osebo ne nameravam gentlemana še nadalje zadrževati.«

Ko sta odhajala iz sobe, je Gonzalez čez ramena vzkliknil:

»Kača je zopet na poslu. Newton.«

»O kateri kači govorite?«

»Nočoj je usmrtila nekega moža na bregu Temze. Upam, da ta okolnost ne bo Lizi Marthonovi pokvarila večera.«

Meadows je opazoval moža in je videl, kako je izpremenil barvo.

»Ne vem, kaj hočete reči,« je odgovoril Monty polglasno.

»Saj ste se vendar z Lizo dogovorili, da zvabi Bartertona s seboj in ga pripelje do besede. In zdaj je ubogo dekle v svoji najzapeljivejši obleki samo in mrtve, ... umorjenec... je mrtve.«

Iznenada se je okrenil, njegov glas je postal trd. »Beseda je točna. Newton, kaj ne...? Umor!«

»O tem mi ni bilo nič znanega.«

»Bova že sama našla izhod,« je rekel Gonzalez, ko je Newton iztegnil roko, da bi pozvonil slugi.

Leon je zaprl vrata za seboj, in takoj nato so se zaloputnila tudi vnanja vrata. Monty je bil prepozno pri oknu, da bi videl, da sta se nezazheleni gosti odpeljala. Zelo vznemirljen je odšel v sobo, da se preobleče.

Sluga mu je zaklical s hodnika: »Žal mi je, gospod, da sem ga polomil. Mišl sem, da je detektiv.«

»Fred, vi preveč mislite!« je ujedljivo zavpil Newton. »Glejte, da izginite v sobo za služničad, kamor spadate! Če vas bom potreboval, vam pozvonim.«

Odšel je po stopnicah in sluga se je godrnjaje obrnil.

Monty je stopil v sobo, privleč električno luč, zaprl vrata za seboj, in je bil že na pol poti do toaletne mizice, ko so ga zgrabili za vrat jekleni prsti, da je iznenada zadenski padel na tla.

Pred seboj je zagledal nepredorni Leonov obraz.

»Le on krič in ste mrtvi!« mu je glas zašepetal na uho.

Newton se ni upal geniti.

»To vam hočem še poplačati!« je zajecjal.

Oni je odmahnil z glavo. »Ne verjamem... če mislite z besedo, poplačati, da me hočete pri policiji očitati. Imel sem vas razmeroma dolgo na piki, Monty Newton. In čudili se boste, če vam povem, da sem vaše stanovanje že večkrat posejil. Za tem zastorom — Gonzalez je pokazal v vogal sobe — je majhna v steno vžidana kaseta. Ali mi verjamete, da sem odprl pokrov in od slehernega dokumenta, ki je bil v njej, dal napraviti fotografijo?«

Vzel je iz žepa aluminijasto žabico in jo pritrtil na Montyjevo zapestje. Možak se je prestrašil. Kakor je bil težak, ga je Gonzalez skoro brez napa vžidnil, ga vrgel na posteljo, zaklenil vrata, mu z motvozom zadrgnil gležnje in mu nato jel lagotno sezuvati čevlje.

»Kaj počenjate?« je rekel prestrašeni Monty.

»Zvedel bi rad, kam ste odpravili Mis Leicestrovno,« je odgovoril Gonzalez, ki je bil Montyju sezul en čevelj, mu selkel svileni nogavico in je sedaj pozorno ogledoval njegovo golo stopalo.

»Navadna preiskava v mejah zakonov zahteva preveč časa in naposled še odpove... Na vašo nesrečo pa nimam za vas niti minute preveč.«

»Pravim vam, da je odšla domov.«

Leon ni odgovoril. Odprl je predal pisalne mize, nekaj časa iskal in je končno našel, kar je želel: tenko svilen prevezo. Vzlic odporu, ki mu ga je stavljal na postelji ležeči možak, je z njo Montyju zavezal usta.

»V Mossamedesu...« je začel —

»Če nanese prilika, da boste to besedo rabili v navzočnosti mojega prijatelja Georga Manfreda, vam polagam na srce, da jo pravilno izgovorite. Zakaj on je v tem pogledu precej občutljiv — v Mossamedesu so se vaši prijatelji polastili nekega moža, Barbertona po imenu, ki so ga pozneje umorili, in so mu žgali noge, da bi ga pripravili do govorjenja. Bil je junak. No vidite, zdaj bi pa rad preizkusil še v aš pogum.«

»Za boga, ne storite tega!« je zaprosil Newton z udušenim glasom.

Gonzalez je privlekel iz žepa ploško kovinsko škatljo in v njej ga je napeto opazoval, ko je Gonzalez snel pokrov in zanj zvitim zvitim za smotke na očrneli ploški omariče. Polavil se je moder plamenček, ki je v zračnem prepihu nemirno plapolal.

»Policija je zelo odlična institucija,« je rekel Leon. Na mizi je bil našel

z NOGAVICE

ZIGOM.

KLJUC

13

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Mag. st. 20.476/28. ref. V.

Iz zgodovine polarnih ekspedicij

Še nekaj podatkov o raziskovalcih polarnih krajev. — Severni tečaj je dosegel prvi l. 1909 Peary, ki je odnesel Cooku zmago pred nosom.

Sistematično raziskovanje severnega polarnega ozemlja ali arktide in ozemlja okrog južnega tečaja ali antarktide se je pričelo šele v 19. stoletju. Spočetka je šlo raziskovalcem polarnih krajev samo za trgovske interese, ker so iskali pot do Kitajske in Indije. Šele pozneje so se začeli zanimati za oba tečaja. Severni in južni tečaj odnosno prilagajoče ozemlje vzbujajo zanimanje polarnih raziskovalcev zato, ker hočejo pojasniti razna geofizikalna, biološka in oceanografska vprašanja, zlasti pa problem zemeljskega magnetizma. Niti svetovna vojna ni mogla vplivati na raziskovanje polarnih krajev, dasi je bil ta čas najneugodnejši za polarne ekspedicije.

Inicijativo za raziskovanje polarnih krajev so dali začetkom 19. stoletja Angleži, ki so se zanimali za bogata lovišča kitov. Prve polarne ekspedicije so si zbrale za bazo obalo Grenlandije, ki nima tako ostrega podnebja, kakor drugi polarni kraji. S tem otkom so se seznanili evropski raziskovalci že koncem 10. stoletja in so ga deloma tudi kolonizirali. Od 16. stoletja je pa Evropa prekinila vse stike z Grenlandijo tako, da lahko smatramo, da je Martin Frobisher (1576—1578) znova odkril ta otk. Tudi pozneje so bile zveze z Grenlandijo čisto prekinjene, zlasti na vzhodni obali, ki je skoro vedno zatrpna z ledenimi gorami. Vzhodno obalo je dosegel prvi l. 1822. kitolovec Scoresby, nekaj let pozneje pa Danec W. Graah. Še dalje proti severu je prodrl l. 1869. nemška polarna ekspedicija. Kolwey je odkril zaliv Franca Jožefa in dosegel na sanah 77. stopinjo severne širine. Južne kraje vzhodne obale je preiskal kapitan Holm (1883—1885.) tako, da jih je mogel tri leta pozneje Fridtjof Nansen prepotovati s smučmi do Godthaaba. Po letu 1875. je ustanovila 11 držav po sklepu geografskega kongresa v Hamburgu, Bernu in Petrogradu 15 opazovalnih postaj okrog severnega tečaja in 34 observatorijev izven polarnega ozemlja, čijih naloga je bila opazovati vsako uro vremenske prilike in beležiti točno vse atmosferske pojave. Avstrija je mela svojo postajo na otoku Jan Mayen, Amerika pa v zalivu ladi Franklinove na Grenlandiji. Ameriško opazovalno postajo je vodil A. Greely, ki sta mu bila dodeljena Lockwood in Brainard. V naslednjih letih se je napotilo na Grenlandijo več ekspediciij, katerih so se udeležili znani polarni raziskovalci Steenstrup, Helland, Jensen, Hammer, Groth, Ryder itd.

Tudi notranjost Grenlandije, ki jo je nazval Nordenskiöld arktična Sahara, je vzbujala zanimanje polarnih raziskovalcev. Dve ekspediciji je organiziral Nordenskiöld, ki je mislil, da Grenlandija ni pokrita z ledom, marveč da je večni led samo na obali. Deloma sta raziskala Grenlandijo tudi Peary in Maigaard. Leta 1888. je dosegel Fridtjof Nansen v spremstvu drugega znane raziskovalca Sverdrupa naselbino Godthaaben. Leta 1891. je začel raziskovati severno Grenlandijo Peary, ki si je pridobil za zemljepisno proučevanje tega otoka največ zaslug. Na svoji četrti ekspediciji l. 1898. je Peary točno dokazal, da je Grenlandija otk.

Inicijativo za točnejše raziskovanje arktičnih otkov blizu severoameriške

obale je dala angleška vlada, ki je razpisala bogato nagrado za odkritje severozapadne morske poti. Najprej je skušal doseči ta cilj John Ross z ladjo Isa-bello, toda njegova ekspedicija se je izjalovila. Tudi njegovemu nasledniku Pearyju se ni posrečilo odkriti severozapadne morske poti, ker je pokrival morje debel led. Po naporni vožnji je dosegel l. 1820. neznano zemljo, ki jo je nazval Banksova zemlja. Šele Mac Donaldova ekspedicija je l. 1950. odkrila severozapadno morsko pot in sicer po naključju, ko je iskala pogrešano Frank-linovo ekspedicijo. Leta 1903. do 1906. je raziskal ta del morja v nasprotju smeri Roald Amundsen. V drugo polovico preteklega stoletja spada raziskovanje Spitzbergov, okrog katerih so pluli že v prvi polovici 17. stoletja Norvežani. Skoro istočasno je rešil slavni polarni raziskovalec Nordenskiöld problem severnovzhodne morske poti. Pretrčljiva tragedija je doletela kapitana Longa, ki je hitel s pomožno ladjo »Jeanette« v polarne kraje Nordenskiöldu na pomoč. Ladja se je razbila in Long je obtičal s svojimi spremljevalci na ledeni gori. Ekspedicija se je napotila nazaj peš. Kmalu ji je začelo primanjkovati hrane in končno so se nesrečni brodolomci hranili samo s toplo vodo in glicerinom. Blago, iz katerega so bili narejeni šotori, so porabili za čevlje. Od te ekspedicije se je rešila komaj tretjina udeležencev.

Največji uspeh v polarnih ekspedicijah je dosegel za takratne čase in razmere Fridtjof Nansen, ki se je napotil l. 1893. z ladjo »Fram« na severni tečaj misleč, da ga zanese morski tok do tečaja samega ali pa vsaj v neposredno bližino. Toda dosegel je samo Novosibirske otoke, kjer je njegova ladja obtičala v ledu. Nansen je nadaljeval pot s samni in dosegel 86. stopinjo severne širine. Vrnil se je preko zemlje cesarja Franca Jožefa. Nansenova ekspedicija je ugotovila, da obdaja severni tečaj globoko morje. Še dalje proti severu in sicer do 86° 32' je prodrl italijanski mornariški častnik Cagni, zlasti pa ekspedicija princa Ludvika Amadea Savojskega, ki je prodrla l. 1900. z ladjo »Stella Polare« tako daleč proti severu, da so ji manjkale do tečaja komaj 3 stopinje. Slednjič sta se spoprijela v borbi za severni tečaj Peary in Cook in l. 1909. je Peary res dosegel severni tečaj.

Novejše ekspedicije so znane. Zadržala je Nobilova, ki bo pa najbrž delila usodo nešteti polarnih raziskovalcev, čijih kosti trohne v večnem ledu in snegu.

Zamorski kralj na Angleškem

V Plymouth je prispel kralj Ozori. Ato z Zlate obale, ki ga je angleški monarh dvignil v plemiški stan. Prišel je, da izvrši nad njim za to priliko običajno ceremonijo. Njegov prihod je vzbudil veliko senzacijo, ker je stopil s parnika odtel v zelen kraljevski plašč in z zlato krono na glavi. Pred njim je korakal nosilec žezla, za njim nosilec senčnika. Ves plymoutski firbec je letel na kup.

PRISTNA JAPONSKA SVILA
V VSEH MODNIH BARVAH

A. & E. SKABERNE, LJUBLJANA.

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravičnega zaračunavanja carine po meni deklarirane blaga in vse informacije brezplačno

Javna dražba.

Dne 22. julija 1928 ob 8. uri se bodo prodajali na Dunajski cesti 14 v skladišču na dvorišču na dražbi oprema za trgovski lokal, večja množina slamnikov, klobukov, čepic, svile, trakov buržunov, raznih okraskov itd.

Trapistovski sir

razpošilja s pošto in železnico po znižanih cenah Prva mlekarina v Ivanovem selu, via Bastaji (Hrvatska). Vzorec na zahtevo.

Ivan Genussi

pleskarstvo in igrarstvo

Igriška ulica 10

Za delo se jamči. — Cene nizke! 50-T

Brzjavni drogi.

Kupujem stalno vsako množino brzjavni drog: smreka, jelka, bor od 8 do 12 m dolgoti od 11 do 14 cm na vrhu. Kupuje se na vseh postajah Slovenije. Obvezne ponudbe od kub. m na naslov: Korošec Dragotin, trgovina z rudokupnim lesom, Šmartno ob Paki (Gorenje št. 7). 1190

Čevljarji, pozor!

Otvoritev zasebnega tečaja za 22. mojstre in pomočnike, ki se vrši 3. julija t. l. Interesenti zahtevajte prospekt. Voditelj tečaja Jos. Steinman, Ljubljana. 1195

G. Flux, Gosposka 4-I.

posredovalni zavod za boljše službe, 35 let obstoječi, priporočila dobrega kuharja pod ugodnim p. j. jem. več natakarjev s kavčico itd. Išče dve podkuharici poleg šefa. 1147

Dvodružinsko hišo

z vrtom, novo, 35 min. od glavne pošte ugodno prodam. Vodovod v hiši. Le resni kupci naj pošljejo naslov na upravo Slov. Naroda pod »Ugodno«. 1191

Boljšo večjo gostilno

vezano z delikatesno trgovino, oddam v najem na prometnem mestu Ljubljane. Ponudbe pod »Dobra pozicija 1186« na upravo »Slov. Naroda«. 1186

Trgovski ulični lokal

na Mestnem trgu, pripraven za delikatesno trgovino, se takoj odda v najem. Ponudbe upravi »Slovenskega Naroda« pod »Delikatesna trgovina«. 1185

Enodružinsko hišo

s 3 do 4 sobami v bližini mesta kupim. Pogoj prazno stanovanje do oktobra. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Hiša/1203«. 1193

Ekonom

išče stalno službo na večjem posestvu ali graščini. Vešč slovenskega in nemškega jezika. Nastopi lahko takoj. — Ponudbe pod »Ekonom 1202« na upravo »Slov. Naroda«. 1194

Opremljeno sobo

svetlo, zračno, z električno razsvetljavo oddam solidnemu gospodu v Rožni dolini. Mesečna najemina z zajtrkom Din 300. — Ponudbe pod »Mir/1200« na upravo »Slov. Naroda«. 1195

Posojilo 30.000 Din.

išče trgovca v svrhu povečanja svoje trgovine na zelo prometnem kraju na deželi. Garancija in obrestil zasigurano. — Ponudbe pod »Prometni kralj/1199« na upravo »Slov. Naroda«. 1196

Mag. st. 20.476/28. ref. V.

Razglas.

Mestna občina Ljubljanska

vzame takoj v najem suho in zračno skladišče.

Ponudbe je v ožiti pri mestnem gospodarskem uradu do dne 23. uni a opoldne.

Mestni magistrat Ljubljanski

dne 14. junija 1928.

11 9

Švejk v slovenskem prevodu

Slovenci smo občudovali Švejka najprej v filmu, potem na odru, a sedaj ga imamo tudi v knjigi V vrlem vojaku Švejk je na preprost, a tem bolj učinkovit način osmešeno vse, kar nas je morilo in mučilo pred prevarno in v svetovni vojni: militarizem, špičletstvo, vojaško zdravništvo, štreberstvo, renegatstvo in nadutost mogočnih tepcev in denuncijantov. Dokler bereš se zabavaš, smejaš in pritrjuješ: »Da, prav tako je bilo l. 1914 in ves čas med vojno.«

PUSTOLOVSČINE DOBREGA VOJAKA ŠVEJKA v svetovni vojni je izšla v jako lični opremi (broširana knjiga velja Din 46, vezana Din 56)

Knjigarna Tiskovne zadruga
v Ljubljani, Prešernova ul. 54.